

Prenumeratiuni se facu la toti dd. corespondinti ai nostri, si de a dreptulu la Redactiune **Stationsgasse Nr. 1**, unde sunt a se adresá si corespondintiele, ce privescu Redactiunea, administratiunea s'eu speditur'a; câte vor fi nefrancate, nu se vor primi, éra cele anonime nu se vor publica

Pentru anuncie si alte comunicatiuni de interesu privat — se raspunde câte 7 cr. pe linia; repetitiile se facu cu pretiu scazut. Pretiulu timbrului câte 80 cr. pentru una data se antecipa.

ALBINA.

Ése de dóne ori in septemana: **Joi-a** si **Domíneo'a**; éra candu va pretinde importantia materieloru, va ési de trei s'eu de patru ori in septemana.

Pretiu de prenumeratiune,
pentru Austria:

pe anu intregu 8 fl. v. a.
diugetate de anu 4 fl. v. a.
patrariu 2 fl. v. a.

pentru Romania si strainetate:
anu intregu 12 fl. v. a.
diugetate de anu 6 fl. v. a.

Fiindu aprópe la incheierea lunei curinti, candu se termina prenumeratiunile facute numai pre primul patrariu alu anului, si de alta parte cu 1. aprile incependu patrariu nou, alu *doilea*, venim prin acést'a a invitá

la prenumeratiune

atátu pre onorabili domni, ale caroru aboneminte espira cu incheierea lunei lui marte, cátu si pre toti altii, cari ar dori a intrá in sirulu prenumerantiiloru Albinei, rogandu-i se grabésca cu insinuările, pentru ca se ni potemu regulá fora tóta impedecarea editiunea si speditiunea. Pretiurile se vedu in fruntea foi. —

Credemu, cá fói'a nóstra, carez prin partinirea generale a publicului romanu, a ajunsu a se edá si respandí in 1250 de exemplaria, prin acést'a sengura *faptá* este recunoscuta de o necesitate pentru fie-care romanu, ce se interesédia de afacerile publice, nationali si politice, prin cari se regulédia astadi intréga viéti'a popóraloru.

In fine, ori-cátu se nege antagonistii nostri, adevéru totu mai multu se dovedesce, cá in faci'a caoteceloru imprejurári de astadi, politic'a ce o apera *Albina*, politic'a partitei nationale-opositionali, este cea naturala si generála natiunei nóstre.

Opiniunea publica — incepe a se lamurí si consolidá. — **Redactiunea.**

Budapesta, in 3 aprile n. 1874.

Politic'a — stagnédia. Politicii — anii se odichnescu, altii facu studia si pregatiri.

Dupa „Ung. Cor.“ noulu ministeriu magiaru astadi incepe consultatiunile asupra cestiunei: *ca ce feliu de proiepte de legi, in ce siru se propuna Dietei dupa ferii?*

Unele foi vréu a sói, cá si proiectulu de reforma a legii eleatorali ar fi gat'a si ar ajunge naintea Casei — pe la capetulu lui Aprile

In fine se lamuresce, cumca *bugebulu comunu*, statoritu mai alalta-ieri între tóte trei ministeriale Imperiului,

dupa planulu ministrului comunu dá resbelu, intr'adeveru avea se fie cu cátuva millióne mai mare de cátu celu de pe anulu presinte, dar la stáruinti'a ministriloru magiari s'a redusu, in cátu numai cu 658,031 fl. intrece preliminarulu de estu timplu. —

Cele mai nóue sciri din *Madridu* afirma, cá armele republicane tienu si intarescu pusetiunile ce au ocupatu le la Carlisti; ér maresialulu *Serrano* intío proclamatiune promite, cá mácar cu véti'a sa va efeptu scaparea cetatei *Bilbo* de impresuratori monarhisti. Tocmai pe ieri si astadi s'au asteptatu nóue atacuri ale Republicaniloru si telegrafulu ni spune, cá Spania intréga este in mare iritatiune. Firesce, cáci este chiar se se decida prin arme, déca acést'a nefericita tíera, are se scape de tiranii sei seculari, si se remana Republica libera, a poporului liberu, séu cá — se plece capulu sub capritiulu si volnic'a unui misielu, si se continue lupt'a cea lunga de emancipare pre calea opositiunei sistematece, de carea credea a fi scapatu prin retragerea de bunavoia de la tronul a ultimului rege! —

Clubulu deputatiloru nationali,

de unu timplu incociá, ocupa publiculu si diaristic'a magiara, mai multu de cátu ori-candu alta data.

Ca organu alu partitei nationale-opositionale, ai carui deputati distalí constitue clubulu nationalu, tuamú hotitia despre tóte manifestatiunile de asta natura, mácar cá — consideratiunile pusetiunei nóstre nu ni iérta a ne ocupá pré multu de acelea si a li atribuí dóra vr'o importantia pré mare, ce — nu se póte se o aiba.

Avemú totusi, chiar diu consideratiunile pusetiunei nóstre, si reserve, pre cari alte foi, mai pucinu aproape de acést'a intrunire a deputatiloru nationali — nu cauta tocmai se le aiba.

Un'a in sa este detorinti'a nóstra emininte, mai pre susu decátu a vericárei altei foi: *a corege retácirile si neadeverurile ce se respandescu despre clubulu deputatiloru nationali, si — a dá lumín'a necesaria despre afacerile sale, acolo, unde aceea lipsesce.*

Si asta data, acést'a detorintia ne face a prinde pén'a.

S'a látitu si se sustiene mai prin tóte foile straine faim'a, cá — *Clubulu deputatiloru nationali-opositionali, inca nainte de 4—5 septemani ar fi decisu, a publicá din a sa parte prin tóte foile din patria o declaratiune séu deslucire despre program'a sa*, séu chiar o *programa*, bine precisata a sa, pentru scopulu, de a informá lumea despre principale, tendintiele si postulatele sale politice-nationali, si despre motivele acestora.

Unele foi au atinsu acést'a mai pre scurtu, altele mai pe largu; unele cu câte o observatiune pana si despre pretensivulu autore alu ideiei si conceptului, — altii simpluminte.

Noi — septemani de dile am tacute. Cáci asiá ni-a cerutu interesulu; asiá ni-a sunatu parol'a. Astadi — nu ni mai póte fi permis a tacé.

Cele din urma notitie, ce adusera foile straine despre amentit'a cauza — suna, la olalta adunate, cam asiá:

„*Representantii nationalitatiloru la Diet'a tierrei, aveau se publice dilele acestea unu Manifestu, explicatoriu de program'a si de tendintiele lor; acelu Manifestu érá gat'a dejá, si dejá se dispusesse speditiunea aceluia la diaria; in diu'a din urma in sa se escara in senulu partitei astfelu de diferentie intre membri, cari facu ne-possibile publicarea manifestului — celu pucinu pona atunciá, pona candu nu se vor aduná éra si domni membri ai clubulu nationalu, pentru d'a incercá o Manifestu, conceputu de deputatulu Dr. Costiciu, este de cuprinsu moderatu.*“

Acést'a scire, atátu de positivu sustienuta, si totusi in multe privintie fórte gresita — precum si mai alte raticiri — in acéstasi privintia, pona si in „*Politik*“ din Praga si „*Obzor*“ din Zagrabia, — ni comenda se vorbimú. —

Nu e, si nici n'a fost vorb'a de *Manifestu*.

Adevéru e, cá deputatii nationali, indata dupa ce si-au regulatu conveniriile si au inceputu a se consultá asupra activitatei necesarie din partea lor, au recunoscutu necesitatea de a face cátu mai generalminte cunoscuta publicului celu mare, in patria si chiar peste frunteriele patriei — *program'a partitei nationale-opositionali din Ungaria*, — pentru scopulu, ca opiniunea publica generale se devina in posibilitatea, d'a

judecá despre tendintiele nóstre si indreptatirea acelora — *din cuprinsulu programei nóstre*, nu numai din insinuatiunile inamice ale contrariloru nostri.

Acestu scopu si respectivminte motivu — mare si principale, se 'ntielege cá nu eschide concursulu si mai altora mai secundarie.

Idei'a in sa — n'a fost a dlui *Costiciu*, si nici a lui *Mileticiu*, ci — a unui deputatu romanu, carele a si iniciat'o si motivat'o si formulat'o.

Dar acést'a ideia a fost, ca publicatiunea se se marginésca la principia. Acést'a din consideratiunea, cá — intrandu in specialitati, acelea potu se fie nefinite si se traga dupa sine discusiuni nefinite.

S'a prezentatu totusi de o data — *dóne proiepte*: unulu in principia, altulu, din partea dlui *Mileticiu*, mai numai in specialitati positive, si clubulu cu majoritate de voturi a decisu — *impreunarea ambeloru*: principale ca de introductiune, specialitati ca de aplicatiune. Spre a essecutá acést'a impreunare, s'a emisu o comisiune in persónele ambiloru autori si cu dlu *Costiciu*; ér dlu *Parteniu Cosma* a fost insarcinatu cu traducerea in limb'a magiara.

Astfelu s'a nascutu conceptulu. S'a intemplatú in se, candu unulu, candu altulu dintre autori fiindu impedecati a participá la lucrare, acést'a nu s'a potutu aduce in deplina sistema, cu *recerut'a preciziei*, *in sa traducere* nu s'a potutu controlá cu destula essactitate, si supunendu-se totusi la desbatere in Clubu, tocmai in ór'a ultima a petrecerei domniloru deputati in capitala nainte de feriele pasciloru, a lipsitu chiar timplu fisicu pentru o revisiune cum se cade.

Nu ne mirámú deci, cá in acea ultima siedintia a clubulu, dlu *Parteniu Cosma*, aflandu in testulu magiaru, adeca in traducerea chiar a sa, unu punctu — *dupa a sa parere*, (si si dupa a nóstra — cu dreptu cuventu) — *ne-acceptabile*, ceialalti domni presentii, for'a mai essaminá, déca óre acelu punctu si in testulu originale germanu, ce serviá de base, este totu asemenea, — l'au declarat de primitu, si prin acést'a au adusu pre dlu *Cosma*, a invocá in privintia aceluia punctu program'a din *Temesióra* si *Aradu* si a constatatá abateré!

FOISIÓRA.

Memorandulu

Romaniloru brasioveni de la biseric'a **Santei Treimi**, adresatu catra on. *Casa reprezentativa a Dietei Ungariei*, in ad. 1871, in caus'a loru de controversa cu pretinsii Greci de acolo.

(Urmare.)

II. Fazele procesului.

Pentru unu prospectu mai usioru, subpartimú acestu capítlu in trei despartiminte:

- dela fundarea bisericiei pana la anulu 1796;
- dela 1796 pana la 1848;
- dela 1848 pana in di'a de astadi.

Decurgerea procesului de la fundare pana la 1796.

Am aretatu in partea prima, cá biseric'a din cestiune s'a infiintiatu decát'a cetatienii indigeni de legea gr. or. pentru *sém'a* lor, fora a fi avutu celu mai micu amestec cu membrii companiei, cari si-aveau capel'a lor propria. Cu tóte acestea aflámú in sa in anulu 1796 si pre membrii companiei ca membrii ai acestei bisericie. Acést'a póte cá provine de acolo, cáci membrii companiei grecosci se vor fi plansu pre la locurile mai nalte in contra concesiunei date cetatieniloru brasioveni, de a-si redicá bisericia in cetate, unde numai compan'a grecósca se bucurá de unu atare privilegiu; si apoi aste fórte probabili, cá autoritatiile bisericiesci si politice, considerandu neregularitatiile ivinde in portarea matriceloru de la capel'a companiei, cum si starea exceptiunale a parochului de la aceea, vor fi ténutu de oportunu, a provocá pre companisti se intre in numerulu membriloru de nou infiintiatei bisericie *cetatienesce*.

Acést'a este in sa numai o parere, carea prin acte nu se póte documentá. Dar — ori-cine ar fi fost caus'a incorporárii membriloru companiei la biseric'a cea nóua, ea este pentru noi unu lucru, care nu posede nici una insemnetate; ca de mare insemnetate pentru noi inregistrámú numai modulu incorporárii

precum ni se infacisédia acél'a prin acte. Pre bas'a documentulu de complanare, de datulu 31 maiu 1788, ce-lu alaturámú sub F, acést'a incorporare s'a intemplatú in urm'a unei invoice recipróce între membrii companiei grece si cetatienii ce erau membrii ai bisericiei.

In aceste puncte de complanare, membrii donatori, si anume: Panaiot Hagi-Nica, Gyoka Eustatie, Demetriu Dima, Constantin Dsanly, Cristoforu Michailu, Nicolau Stefanu si Emanoilu Calfoviciu, declara, cá ei sunt aplecati a primi pre companisti in *biseric'a lor*, si deóra-ce ei au purcesu la fundarea acestei bisericie numai din punctulu de vedere *curatu crestinescu*, séu dupa cum insusi documentulu se exprima: „*nihil praeter gloriam divinam et spiritualem aedificationem in oculis habuerunt*,“ nu pretindu de la companisti nici o despagubire pentru pesele avute. Dreptulu de patronatu asupra bisericiei in sa, ce li competea — nu pre bas'a titlului de fundatori, (deóra-ce nu numai densii au fost eschisivminte, cari au contribuitu la fundare,) ci pre titlulu de *cetatieni din Brasiovu*, séu dupa cum se dice in puncte

tele de complare „*qua civibus Coronensibus a compagna graeca distinctis*,“ — acelu dreptu si-l'au regulatu. Administratiunea bisericiei s'a pusu pre bas'a unei depline paritáti stabilindu-se, cá din ambe partile, adeca si dintre cetatieni si dintre Companisti se se aléga de catra comun'a bisericiesca pentru administratiune si pentp portarea socotelorlu câte unu curatoru si câte unu edilu. In privintia preotului, (cetatienii in sa aveau preotulu lor, de ora-ce biseric'a numai in acelu anu se deschisese, — s'a statoritu unanimu, cá in loculu preotului betranu, ce fusese mai nainte la capel'a companiei, se se aléga de comuna altulu, carele apoi se se presentiede spre intarire episcopului gr. or. din patria. Intrebarea referitória la limb'a, in carea se se tiena servitiulu divin, nu se atinge de locu in susu numitele puncte de complanare; acést'a o vedemu deslegandu-se numai mai tardiu.

Aceste puncte de complanare, care se obligara a le pazi ambe partile cu cea mai mare strictetia, se substernura episcopului gr. or. *Nikiticiu*, carele tocmai pre atunci se aflá in Brasiovu, si carele le si sanctioná.

Acți este conflictul, despre care er multe fabulara foile contrariilor nostri. Elu dispare in momentul ce — traducțiunea magiara se va conforma testului originale.

Siedinti'a din urma a Clubului, pre langa tota fug'a, cu carea a trecut peste obiectu, totu a observatu ca este defeptuosu, dar a crediutu ca face din destulu, recomandandu-lu atentiunei notariloru si presiedintelui, cari aveau a se ingrigi pentru publicarea si respandirea lui catu mai estinsa.

Tocmai insa acesta atentiune ce s'a recomandatu presiedintelui, l'a facutu pre acest'a scrupulosu; de unde, constataandu impreuna cu cei inca trei membri ce se aflau aici — *insemnetatea puncturiloru controversate*, a recunoscutu necesitatea de a *amená publicarea* si de a supune opulu intregu unei noue, mai seriose deliberatiuni.

Cunoscendu dificultatile, nu pregetamu a spune, ca este multu mai usiora responsabilitatea pentru *amenarea publicarei*, decatu — pentru o *publicare defeptuosa*, seu *modificata unilateralmente*; de unde — unu momentu nu ne indoimu, ca pasirea presiedintelui va fi incuviintata, si ca — deputatii nationali, luandu obiectulu de nou in desbatere, vor gasi modulu celu mai bunu d'a complana diferentiele — intre teste, si — dora si intre persone.

De ce pre noi multu ne prinde mirare — e, ca: cum domni de la press'a straina, pururia afla cele-ce se combina si discut in clubulu nationale, candu dintre membrii clubului — nime nu sta in aprupe atingere cu ei?! Multe, ce e dreptu, le producu forte schimonosite, multe — de totu falsificate; dar — atata vedemu, ca ei pururia sciu despre cele-ce se petrecu; ba mai multu: foile straine luni sera si marti demnetia adusera scire, despre cele-ce domineca sera s'au combinatu intre patru omeni, in Camera caritatis, la dlu Dr. Aless. Mocioni!

Ni este o enigma acesta, dar — nu ni face nici cata ingrigire. —

Budapesta, in 3 aprile n. 1874.

De candu dlu C. A. Rosetti a retornatu la Bucuresci si a luat er in man'a sa probata — conducere a organulu seu si alu partitei liberali, „Romanulu“, ni s'a redestepatu interesulu d'a ceti foile din *Romanta*. Unu omu cu *viatia*, si cu credintia in *viatia*, in via si redica si pune in miscare tote de cate se apuca.

Trebue se marturisimu, ca — mai nainte, treceau septemani, pona se gasimu in foile romane vr'o ideia sublime, seu — macar ceva instructivu. Astfelu apoi — totu cautandu si negasindu, mereu ni-a amortitu interesarea de ele. Prin acesta marturisire a nostra, ele nu se potu sentit ofensate de felu; pre cum noi — nu ne sentimu a fi indreptatiti a li luá loru in nume de reu, ca — mai de felu nu se interesedia de noi, asiá dicendu, abso-

lutminte ne ignora. Ce se facemu! In fine — fie lueru de pricepere, fie de gustu, seu masaru de capritiu: omulu liberu — elu senu-guru decide, ca — ce-lu interesedia si multiamesce si — ce nu.

Pre noi ne interesedia cum scrie „Romanulu“ sub *Rosetti*; ba — nu ne sfimu a spune francu, ca nepreocupati si ne ngagiati, cum suntemu, in causele concrete ale Romaniei, — forte de multe ori, forte multu a sciutu se ne interesedia si satisfacua chiar modulu de cugetare si scriere alu *Pressei* din Bucuresci, alu organulu dlui V. Boeresce, cu care noi — cine nu scia acesta? — suntemu chiar *antipodi*. —

Acestea — incidentalmente premitiendu avemu se damu dupa citatiunile Romanulu, domniloru magiari de la potere, unu documentu despre aceea, ca ce reu calcula si argumenta ei, catu de cumplitu se insiela, candu credu, cumca — maiortatea de care dispunu ei in Dieta tieri, este absoluta pana ce e si securantia a *domniei* loru, a *sistemei* si *statului* loru, a *Tronului* si *Dinastiei*!

Noi, cetitorii nostri de buna seama si vor aduce a minte, de cate ori ii-am reflectatu pre domni magiari de la potere, ca prin maiortatea loru din Dieta, pre catu timpu principale si portarea loru nu corespunde dorintieloru si trebuintieloru poporulu, nu numai ca nu castiga nemic'a pentru patria si chiar pentru interesele loru parteculari si pentru Tronu, ci tocmu din contra, cu atatu mai multu le periclitu pe acestea, compromitiendule si descreditiandu-le din dia in dia totu mai multu.

Dar am dis'o noi; noa — de unde se ni creda domni, candu li suntemu contrari si ni sunt contrari; eta unu argumentu, cu o autoritate mai nalta!

Dlu Gladstone, fostulu atati-a ani primu-ministru alu Angliei, mai de unadi in Camera comuniloru fiindu apostrofatu, ca — dispunendu in Camera de mai nainte de o maiortate de 65 de voturi, aprupe mai multe, de catu de cari dispune in Camera presinte dlu *Disraeli*, elu nu s'a multiamitu, ci a defacutu Camera si a apelatu la poporu. La acesta invinuire marele barbatu de statu a respunsu explicandu astfelu adeverulu:

„Onorabilulu meu suntu vrode, ca — totu senguru numai unu elementu insemnatu, care pote determiná positiunea unui guvernulu, si acelu senguru elementu este maiortatea in parlamentulu. Ei bine; este a cunosce reu constitutiunea tieri, candu crede cine-va, ca maiortatea ce are anu guvernulu in Camera, este de ajunsu, spre a-i dá poterea morale si politica, pentru de a-si implini penibilele sale detorie — atunci, candu devine invederatu, ca posesiunea acelei maiortati nu mai este in conformitate cu *sentiementulu* si *convingentia* tieri.“

„S'a vediuu in alte tieri, in trecutu, asemenea esemple parlamentaria. Era o maiortate maratia in Francia la 1847 si 1848; aceea maiortate inspirá incredere nu numai unui ministeriu, dar si unei dinastie; totusi vediarumu, ca nemultumirea poporulu provocá nu numai o crisa ministeriale, dar —

evolutiune. . . . Trebus armatu cu luare a *ante curintele opiniunei publice*; trebus se recunoscemu *dreptulu* nestramutatu, ce are tra, d'a fi guvernata *dupa dorintiele* si *tentatiile* ei.“

Domni nostri stepanitori mereu se povoca la *Anglia*, mereu de acolo si-imprunata principale politice; ei bine: Ore acesta timosa doctrina a dlui Gladstone — n'ar meritá a fi invetiata si urmata de ei? Seu ca — credu, cumca — la noi poporulu nu este capabile de o opiniune publica luminata si fma? Tare se insiela. Poporulu la noi si-are drintiele si trebuintiele sale adunc sentite, e stepanirea magiara prin portarea sa, pre fi-care dia lu-convinge, ca — de la ea n'are aasteptá candu-va implinirea acelora. Atata a auge.

Nemultumirea publica va isbucni securitiera intregu, la cea d'antiau ocaziune potivita, precum se manifestá ea in timpulu d'urma la alegerile din *Titelu*, *Biserica-aba*, *Caransebesiu* si *Panciova*. De aceea noi — era si era strigamu guvernulu magiaru: *de porniesca pre alta cale, pana nu e pre tarziu!* —

Pesta in 3 aprile n. 1874.

Asistaramu a sera, de la 7 pon'la 9 ore, la **Siedinti'a publica a junimei nostre**, intrunite in societatea „PETRU-MAIORU,“

si — impresiunile ce aduserumu de acolo, ne indamna a dice act in data, la acestu locu, cate-va cuvinte — din adunculu sufletulu nostru, despre aceta „siedintia publica,“ respectivmente despre productiunile ocazionali ale teneretulu nostru nationale din Budapesta.

Trei observatiuni avemu se premitemu: un'a, ca junimea a avutu o pre buna prevedere, candu s'a ingrigitu a luá pentru productiunile sale publice o localitate destulu de spaciosa si comoda, in primulu etagiu alu otelului „Orient,“ — alt'a ca, publiculu invitatu, a comparutu atatu de numerosu, barbatu si dame de opotriva, in catu a implutu desu indesat'a sala si inca si antecamer'a; de unde a trei-a: societatea „Petru-Maioru,“ cu aceta ocaziune, mai multu ca veri candu alta ni dede placut'a ocaziune, d'a vedé cu ochii, d'a se convinge-faptalminte, ca *numarogu* si *frumosu publicu romanu* avemu noi astadi in Budapesta! —

Trecendu la productiuni, avisamu la programu publicatu in nrulu precedinte alu foii nostre, si spunemu ca ea s'a esecutatu cu deplinetate, in tota privintia — *peste asteptarea nostra*. Intr'adeveru, n'am sci, de unde se ne apucamu, deca am voi a face o critica — de diferentia, atatu de bine si-au alesu junii rolele si materiale, si — atatu de cu straduintia si le-au insusitu si produsu nainte publiculu presinte, secerandu aplausele acestui-a in abundantia.

Dora nici n'ar mai fi de lipsa se spunemu, ca — piesa de piesa, rola de rola, productiune, de productiune, peintrecute caracterisau si redicau *spiritulu nationale Romanimulu* si *numai romanimulu*, in tote aparintiele sale, in *gloria*, si *suferintia*, in *poesia* si

tradițiune, istoria si realitate, in trecutu — de multu, si mai recinte, in presinte si viitoriu, ba pana si de din colo peste momentu — ni-lu presentara bravii juni romani, unii — dupa ale loru propre conceptiuni, altii — dandu viua expresiune conceptiuniloru unui Andreiu Muresianu si Alessandru; er chorulu implinindu spaciile de timpu dintre productiunile literarie; — toti cu totii spre idulcirea si chiar incantarea numerosulu publicu.

Mai de aprupe, la specialitati si nuantie si precelintie — fie a pieselor seu a persone-loru, nu ne potemu demite, caci — deca in aceta privintia am voi se fimu drepti, ar trebui se implemu celu pucinu unu nru intregu alu foi cu asemenea critica. Cea ce noi, din alu nostru puntu de vedere, avemu de a atinge la acestu locu — ca de incheiere, e cestiunea seu consideratiunea, ca: Care propriamente este adeverat'a insemnetate, adeverat'a tendintia si valore a productiuniloru de aceta natura, in „siedintie publice,“ prin junimea nostra studiiosa, — fora ca dora ea se aiba tocmai deplina consciintia despre aceta?

Este — si aceta o spunemu aici, in facia lunei, si inca mandrinu-ne, cu aceeni cutesare, cu carea junii nostri a sera si-profesau sentiurile nationale, curate si resolute, — este eruptiunea vietiei si tarii nationale, din pepturile apesate prin politic'a inamica.

Nu ni veti stinge vietia nationale, domniloru tirani; nu veti sterge pre romanu de pe facia pamentului, voi barbari moderni; — *garantia* ni este *junimea nostra brava*, carea pastradia in peptulu seu *victoriulu nationalu!*

Romania libera.

In siedinti'a Camerei din Bucuresci de joi, 14/26 martiu, amiculu nostru, dlu *Grig. Miculescu*, deputatu din Meedinti, ajunse a-si desvoltá interpelatiunea sa, insinuata mai de nainte, asupra *calcárilor de fruntarie a tieri de catra Austro-Ungaria*. Prin datele positive, si documentele istorice, autentice, ce a citatu dlu *Miculescu*, cuvintele sale s'au urcatu la o insemnetate destulu de mare, pentru de a alarmá tote spiritele romane, ce — mai tienu inca cu seriozitate la — *patria romana!*

Elu, dlu *Miculescu*, areta, cum sistematecamente — candu intr'unu modu, candu intr'altulu, se ocupa de vecinu — mai multu seu mai puoinu din pamentulu Romaniei. Desclintu batetoria la ochi se fece atare ocaziune, incatu pentru teritoriulu de la *Dunare*, dintre *Cerna* si *Vercerova!*

(Este o cestiune, de care noa, dupa positiunea nostra, nu ni pote fi permis d'a ne ocupa pre cu de amenuntulu.)

Destulu ca, interpelatiunea dlui *Miculescu*, si specialmente propunerea, ca ea si datele si documintele ei, se fie tiparita si impartita intre deputatii pentru de a se studi seriozu, — fu spriginita cu energia de catra dlu *Cesare Bolliacu* si de catra dlu *Vernescu*.

Dar astadi, in fotoliulu pentru estere siede dibacele d. *Vasilache Boerescu*; er maiortatea Camerei — este guvernemntale.

Din aceste puncte de complanare se afla mai multe copie intre acte. Insi coreligiunarii nostri greci au aclusu o copia de pre ele operatulu comisiunei din 1869; va se dica autenticitatea acestu documentu nu este nici decatu atacata. Noi acudemu acestu documentu sub F. in copia numai din motivulu, ca coreligiunarii nostri greci si-au permis a face in copia aclusa de densii o modificare in subscieri, si-au permis a inregistra in aceta copia ca representante alu companiei pre primulu binefactoriu, pre *Panaiotu H. Nica*, pre candu elu in originalu, si prin urmare si in copia aclusa de noi vine subscrisu ca *cetatiianu*.

Facia de acestu documentu observamu, ca intr'insulu cetatiianii fundatori se numescu pre sene parte „*grasci cives Coronenses*,“ parte numai „*cives coronenses*,“ er la subsciere se numescu: *cives Coronenses grasci ritus disuniti*; de unde urmédia apoi, ca aceste numiri s'au luat in unulu si acela si sensu. Este dara destulu de chiar, aceea ce am sustienutu si mai nainte, cumca numirea de „*cives grasci*,“ carea vine nainte in documente, nu are semnificatiune *nationale*, ci numai curatu *confesiu-*

nale, si are intielesu numai de *cetatiianii greco-orientali*. De altmintrelea sub numirea aceta nici nu se pote cugetá ceva, dupase si in punctele de complanare vinu inainte totu numai acei cetatiianii de natalitate romani si greci, cari ca atari figurédia si in documentele A. B. si C. Printu'o invoiela, de datulu 13 iuniu 1788, facuta intre cetatiianii si companisti, pre carea o acudemu aici sub G. s'a resolutu si intrebarea asupra limbei, erasi pre bas'a deplinei paritati. In punctulu 5 alu acestei invoieli s'a satoritu, ca in aceta bisericu se se cetesca apostolulu si Evangeli'a atatu in limb'a greca, catu si in cea romana; er cantarile basericesci se se esecute in stran'a drepta in limb'a greca, er in cea stanga in limb'a romana, si aceta se se observe asiá pentru totu de a un'a. Totu cu aceta ocaziune s'a satoritu, ca pre langa preotulu grecescu Cristoforu se se chiamo pentru indeplinirea servitiului divinu in limb'a romana, din manastirea romanésca *Sinaia* — archimandritulu *Macarie*, ca alu duoilea preotu, si respective ca cooperatoru la aceta bisericu. Si aceta invoiela s'a intaritu de catra episcopulu *Nicitiu*, cu acelu

adaosu, ca pentru preotulu strainu *Macarie*, se se cera dela locurile mai inalte concesione. Pe bas'a acestoru doue invoieli s'au incorporatu membrii companiei grecesci cu cetatiianii intr'o sengura comuna bisericésca, stabilindu, ca atatu in privintia administratiunei, catu si in privintia limbei, se domnesca deplina paritate.

Dupa ce, precum am aretatu, companisti se primira pre bas'a unei depline paritati, decatra comerciantii cetatiianii in biseric'a acestora, fara nici o despagubire, numai curatu din indemn cretinescu, ar fi de crediutu, cumca prin aceta membrii companiei grece se vor fi indestuliti si vor inceta de a mai face turburari. Lucrulu sta inasa cu totulu altfelu; caci prin incorporarea companistiloru la biseric'a cetatiienésca, s'a pusu petr'a fundamentala la una certa furiosa, carea s'a inceputu la 1789 si durédia pana in diu'a de astadi!

Retragendu-se adeca erasi in manastire archimandritulu *Macarie*, s'a alesu in loculu lui ca preotu *romanu*, pre langa preotulu grecescu Cristoforu, *Popa Petru* din *Campina*. Prin aceta se resuscita din nou intrebarea

dreptulu de patronatu, dreptulu d'a alege pre preotu, intre cetatiianii si intre companisti asiá in catu prin egoismulu companistiloru cari nu poteau vedé cu ochi buni, ca in noua comuna basericesca maiortatea constá de *Romani*, o natiune numai tolerata pre atatu in Transilvania, — treb'a prorupse in certa Scopulu companistiloru privilegiati prin aceta certa era de a preface aceta bisericu, cu caracteru confesionale-universalu, in baserice numai a corporatiunei loru si de a scote din tr'ens'a limb'a romana si preotulu romanu cetatiianii pre de alta parte voiau a sustiene din tote poterile caracterulu confesionalu comunu alu basericei, si egal'a indreptatiune limbei romane, dupa cum se pote vedé aceta din intregulu decursu alu certe.

Dreptu aceea companistii greci, inca in 19 februaru 1789 sub nr. gub. 1279 indretara o plansore catra guvernulu tieri, carea se incercarea a areta ca deora-ce mai compania grecesca s'a bucuratu de privilegiulu de a ave in cetatea Brasiovului de rogatiune, concesione castigata de cetatiianii pentru edificarea unei biserice s'a castigatu de catra aceta numai prin insiclatiune

Nu pôte să fie cestiune, cauza, ma cătu de miserabile, carea să nu treca usioru prin corpurile legiuitorie de adi din Bucuresci, deca ea va fi bine, cu tactu si curagiu aপরতা de pre banc'a guvernului. Numai argumente cari se imparu destulu de plausibili: si — tôte se primescu — inca cu mare bucuria si ostentatiune. Acest'a e caracterulu, seu cum se dice — semnatura timpului — materialu, realu, positivu de astadi!

Asiã deci si Camer'a Romaniei, la argumentele plausibili ale dlui Boerescu, — adeca seiti, la incredintãrile, cã — ocupatiunile faptice, negabili, ce le-a facutu Austria din teritoriulu Romaniei, nu sunt — din adinsu, (!) dup' o sistema si cu scopu d'a despoia (!), ci — mai multu din intemplanã si nesciintia a organeloru de diosu; dupa cum d'alta parte se redica plansori, cã pe'alocuriã Romania ar fi facutu asemenea incalcãri si ocupãri pe teritoriulu Austro-Ungariei, anume pe la marginitile Transilvaniei, — la argumente plausibili ca acestea, trecu simplu la ordinea dilei

Ei, dar caus'a — a fost, precum spusuram mai susu, multu mai importantu si alarmãtoria, decãtu ca prin votulu camerei să vrea potã fi adormita. Dlu min. Boerescu a stãruitu mai vertosu, ca fiindu de natura delicata, să nu se ventilede, pona nu se voru terminã investigatiunile comisiunilor delegate de ambele guvernã; acẽst'a patriotii cei ne-adormiti pricependu, s'au pusu acuma a intetã si controlã activitatea comisionale, si adeca prin publicarea tuturor actelor referitorie la cauza.

Asiã vedemu acum pre „Romanulu” incependu a publicã — spre informare generale a tieriei — unulu cãte unulu, cele mai interesanti si esentiali date si documente si reporturi in acẽsta privintia; cea-ce nu pôte se fie destulu de laudatu si apretiuutu.

Noi, de si nici angustulu spaciulu alu coloneloru nãstre, dar nici natura lucrului — nu ni iertã, a ne ocupã pre largu si in modu criticu de acẽsta afacere, totusi vomu urmãri-o cu atentiune si i vom marcã fasele si rezultatulu. —

L. Versetiu, in 30 martiu n. 1874.

Doue intemplanãri sunt, cari astadi facu obiectulu de frunte alu discursului printre tôte clasele in aceste parti, pana diosu in colibutiã pastoriulu: alegerea din Panciova pentru Diet'a Ungurilor, si alegerea din Satulu-nou, seu proprio in cerculu Satunoului pentru Sinodulu eparchialu din Caransebesiu.

In cãtu pentru cea dantãiu, toti se bucura, dar nime nu e suprinsu; cãci toti cu totii, cunoscendu poporul alegatoriu si energ'ã si intieptiunea conducetorilor, nu ne-am asteptatu la alt'a.

Bucuriã cea mare a nãstra tuturoru e, pentru cã fost'a granitia, cea prin desconsiderarea votului ei atãtu de reu vatemata cu ocaziunea provincialisãrii ei, isbuti in contra tuturoru, multeloru si rafinateloru intrige, amãgiri si volnicie ale domniloru, a-si manifestã atãtu de viguros si uniforme nemulțumirea sa in faciã lumii si a Domnitoriulu, ca-

rele — dõra va dã bunulu Ddiu, să se detepte si să recunõsea, cã domnii magiari le duc pre cale rea, spre superarea si nefericirea generala a credintioseloru ste popõra! —

In cãtu pentru a dõra alegere, caut, să marturisescu in publicu, cã — deca acei s'ar adeveri, deca adeca ar fi, ca Romani nostri, bravii graniceri de pre langa Panciova, să-si fie pusu reprezentante la sinodi o persõna atãtu de pocita in lupt'a nãstri nationale, ca dlu I. Br. . . din Caransebesiu unelt'a cea mai õrba si fora cunoscintia: dlui Iakab si a tuturoru contrariloru nãstre de mõrte: — apoi acẽst'a nu ni-am potã altfelu explica, decãtu cã — acolo, cu bunulu nostru poporu, a trebuitu să faca o condamnabile misculantia!

Nu ni potemu pre aici intipui, ca popurulu nostru, crestiniã nãstri, cei-ce atãtu te bravi se aretara in luptele de la Panciova, să-si dõc votulu seu, increderea sa, pentu sinodu — unulu omu, sie necunoscutu, dar cãru acolo unde poporulu lu-cunõsea, o dãtu cu capulu nu i-ar dã!

Se si suna dejã, cã s'ar fi comisus insielatiuni — totu prin aceia, prin cari mai de multe ori s'au intemplanu asemenea.

Atragemu — 1. atentiunea alegetoriloru concerninti, ca să se socotõsca despre cele-ce s'au facutu si să-si pazõsca dreptulu; 2. atentiunea veneratulu sinodu la verificãri si falsificãri in bisericã; se scõtemu din Cas'a lui Ddiu pre vamasi si farisei! —

L. Aradu, in 18/30 martiu 1874.

[c.] Este fõrte indemana sub ponõv'a demoralisãrii ce se estinde de la cei de susu — spre tieria, a peccatiu — fora nief cãtu temere de pedõpsa — chiar si in contra fratelului seu.

Inca vom ajunge, o să vedeti, deca mai tiene lungu timpu acẽsta politica de spiritu sodomiticu, — vom ajunge să ne mancãmu unji pre altii — noi cei-ce ne numim suflutulu, inteligintia, conductorii popurului!

Mane-poimane o să fie — ba, pare-mise cã dejã este rusina a trece de omu de omenia, de omu ce — crede in Ddiu si tiene la valõrea si necesitatea de vertuti omenesci!

Celu mai rafinatu si fora consciintia dejã este celu mai cautatu.

Cine se pôte astadi asemenã unulu Olteanu, Besanu, Moldovanu! cari au meritulu, d'a denunciã si cãrti — fora mila si sfiela chiar pe confratii loru!!

Ast'a este mar'ã, ce se cautã si platesce astadi cãtu de bine.

Dõra si alta data, mai de multu, totu asiã va fi fost; urme despre acẽst'a ni arãta istoria: dar — a fost alt'a; cãci atunci publiculu celu mare fiindu indobitocitu, nu pricepea infamiã ce se comitea; ẽr astadi — numai d'a-ti audã pre poporu, pana in cea mai derimata cociuba — scandalisandu-se si blastemandu pre domnii cei fora Ddiu si lege!!

Ei bine; am venit u să spunu casu, istoria scandalõsa, candu ẽta cã m'am perditu in retionamente!

Dar — ce alta mangaiere, ce altu refugiu ni mai remane astadi nõa, celoru ce — nu potemu să traimu fora Ddiu si fore moralã, decãtu a rationã!

Destulu cã — aveamu unu notariu, dintre cei mai bravi, in Pillulu-mare, Avramu Vostinariu cu numele. La pusu peccatele, să se incaere cu ovreii de acolo, vrendu — cu sentiulu de dreptate in popu, si cu legea in mana, a face omeni de omenia din ei. A pro-copsitu!

Sãrãra ovreii cu totii; mi-ti ingagiara pre unu advocatu romanu si prin acẽst'a mi-ti cãscigara pre pretore ẽr romanu, si mi-ti-i rupsera capulu onorabilulu d. notariu romanu!

Fora investigatiune pre-alabile, fora vr'o vina intemeiata, notariulu Vostinariu este suspinsu de la oficiu, prin romani, intru favorea jidaniloru.

Sã trãiesca zelulu nostru celu crestinescu si — cugetulu nostru celu romanesc!!

Varietati.

(Necrologu.) Crud'a mõrte, in 16/28 martie rapã din viõtia pre bravlu comerciantu Nicolau Draganu din Oravitia-romana, comitatulu Carasiu, in etate de 51 ani. — Repausatulu a fostu membru municipalitatei comitatense, membru sinodulu protopresbiterialu si unulu dintre cei mai fideli fii ai mamei sale natiuni, carele n'a crutiãtu nici truda, nici spesse pentru caus'a nationalã, ẽr prin caracterulu seu firmu a castigatu iubirea si stim'a tuturoru ce-lu cunõseanu. Lu deplange dõios'a sa veduã Maria, rudenile sale, toti amicii si cunoscuti, oftandu-i sã-i fie tierin'a usiõra, si fãptele imitate!

(Necrologu.) Marina Fomtescu, in 17/29 martie dem. la 8 õre in etate de 64 ani, dupa unu morbu scurtu de 3 õre, si dede suflutulu in man'a creatoriulu, deplansa de fiulu seu Constantinu, veterinaru in Bucurescii, Mihãiu, cojocariu in Oravitia-montana, de ficele Maria si Elena, precumu si de multe rudenie ale ei. Repausat'a, mama a junelui medicu Ionu Tomtescu din Bucuresci, carele venindu aici la rudenile sale, reposã in Oravitia-montana in flocã etatei sale, la 1871. Subscrisulu in numele rudeniloru aduce acẽsta tristã scire la cunoscintia publicã, oftãtu din anima demnei repõsate: Ceriulu să o primõsca in sinulu seu de carele a binemeritatu pre lume! Simeone Bozanciu.

(Spre scire.) O multime nenumerata de plansori pentru abuzuri din partea preotimiei, precum si a unoru protopopi, notari si dascalu, ni jace pre mеса, fora să ajungemu mãcar a le ceti tôte. Fiindu inãsa cã din mai multe parti ni se intetiesce publicarea acelora, venim u a dechiarã, cã mereu ne vomu stradui a culege din ele, cea-ce merita a fi publicatu si — vomu publicã, pre cãtu ne va iertã spaciulu.

(Ca de esemplu un'a!) Din Iobelu, comit. Temesiu, dice plugari ni scriu in modulu loru simplu, plangendu se pentru scandalõsa excesiva portare a capelanulu protopresbiterialu, — dar si asup'r'a dlui protopopu, cãci suferu astfelu de portare, mai alesu de la

unu omu cu 8 clase gimnasiali si cu studia teologice de trei ani, asiã dara dela unu preotu dintre cei invetiati! Escesele parintelui capelanu să denuncia a fi: injuraturi spurcate, pona si la praznice prin casele si la mesele crestineloru; betia pre dеса si spre scandalisarea publiculu, ba pana si cu jocarea de cãrdãs in cãrciuma si luarea in desiertu a numelui presantiei sale, episcopulu di ecosanu, etc. etc. Tramitatori stãrnescu, să publicãmu aceste plansori, cãci altu remediu si ajutoriu nu mai au! Si acesti'a, si inca alti ni amenintia, cã deca noi nu vomu publicã, si-vor luã refugiu la — foile straine! Ei bine: pana acolo să fimu ajunsu! —

Protocolulu

Siedintei din 25 martiu 1874,

a primei adunãri generalie ordinãrie a Institutulu de creditu si de economiã

„ALBINA,”

tiene la Sibiu in localulu din strad'a Cismãdei nr. 7.

Prezenti si reprezentati:

104 actionari cu 748 actiuni si 147 voturi, evidenti in consemnarea aclusa sub A.

I.

Presedintele institutulu, Ilustritatea Sa dlu Dr. Alexandru Mocioni, consultandu prezentiã numerulu de actionari si de voturi, recerutu in sensulu §-lui 54 din statutu, deschide adunarea cu o conventare corespundietõria, dechiarandu-o de capabila pentru aducerea de concluse.

Presidiulu denumescu, in sensulu §-lui 53 din statutu, de notari ai adunãrii pe dnii Ioanu Popescu si Iuliu Bardosi, ẽr de scrutatori pe dnii Augustu Senor si Ioanu Badila.

II.

Conformu publicatiunei de convocare d. 11 fauru a. c. presedintele pune la ordinea dilei reportulu consiliulu de administratiune, aclusu sub B. asupra primulu periodu de operatiune si invita pe directorele dlui Visarionu Romanu, a dã cetire acelu reportu

Raportulu se-iã spre sciintia placuta. —

III.

Se dã cetire incheierei computulu cu finea decembre 1873, anume a contulu de bilantiu, aclusu sub C. si a contulu de profitu si de perderi, sub D. Relativu la acestu obiectu comitetulu de revisiune reportõdia adunãrii asupra esaminãrii amintitulu computu si a cãrtiloru institutulu, si propune aprobarea aceluasi si darea absolutoriulu consiliulu de administratiune pentru periodulu de bilantiu incheiatu.

Raportulu se acludu sub E.

Adunarea aprõba in unanimitate bilantiulu propõsu, si acorda administratiunei absolutoriulu pe timpulu de operatiune pana la finea decemb. 1873.

Asemenea esprima recunoscintia directorelui si oficialiloru institutulu.

La egoismulu companiei grecesci merse atãtu de departe, incãtu desi ea n'a contribuitu la edificarea bisericei nici mãcar cu unu singuru cruceriu, totusi in acẽsta pãra dede lucrulu colõrea, ca si cum banii adunati pentru edificarea bisericei, s'ar fi rapitu in modu nedreptu de la compania!

Advocatii loru reprezentau adeca lucrulu astfelu:

Deca cetatiani nu ar fi diditu bisericea — unu lucru intemplanu si asiã in modu fõrte nedreptu, dupa parerea loru, atunci banii adunati spre scopulu acẽst'a aru fi venit in cas'a capelei companiei. Astfelu, in modu atãtu de nerusinat, calificara advocatii companiei — chiar de furtu — pasirea cea plina de pietate a cetatianiloru la redicarea acestei biserice! Pre langa acẽst'a se inovatira cetatiani totu cu acca ocaziune, cã nu au observatu nici punctele invõielei. Concludendu cerura, ca biserica cea nouã să se transcrie seu ca proprietate a companiei pre numele acesteia, seu deca nu se va potã acẽst'a, să se intrebutintie pentru altu scopu necesariu!

In 17 martie 1789, sub nrulu guberniale

2709, se indreptara si cetatiani romani si greci catra guvernulu tieriei cu rogarea: cã — dorace preotulu dela biserica Companiei Cristoforu, celu de altmintrelea si asiã slabitu de betranetie si necunoscatoriu de limb'a romana, s'a primitu de preotu alu bisericei cetatienesci — numai in modu provisoriu pana la alegerea altuia, să li se concõda a-si aduce de preotu pre Popa Petru din Cãmpina; acẽst'a cu atãtu mai multu, cu cãtu preotulu grecescu Cristoforu, fugitu fiindu din Brasiovu de frie'a Turciloru, — in timpulu acẽst'a cade tocmã resbelulu Austriei cu Turcii, dela 1787 — 1792, la re'ntorcere si-a parasitu postulu de parochu la biserica cetatienescã, si s'a dusu ẽrasi ca preotu la capel'a companiei grecesci.

Gubernulu regesu a incredintiatu cercetarea asupra acestoru doue plansori oficiolatu Trei-scaunloru, cu insarcinarea, ca acẽst'a, dupa ce o va fi dusu in deplinire, să-i reportediã caus'a in susu. Totu deodata a incunoscintiatu pre Consistoriulu gr. or. prin ordinatiunea sa din 7 aprilu 1789, sub nr. 2709, despre aceea, cã cetatianiloru romani li este icrtatu a-si alege liberu pre preotulu

loru. Oficiolatu din Brasiovu, de carele dupa impartiel'a teritoriale iosefina de pre atunci, se tienea si Brasiovulu, a emis u o comisiune cercetãtoria sub presiedintiã vicecomitelui conte Franciscu Nemes. Din operatulu acestei comisiuni, ce põrta datulu de 27 maiu 1789 amentim u urmãtõriele:

Cetatiani greco-romani, pre cari ii amu veditu figurandu ca fundatori, respunsura — la intrebarea „din ai cui bani au edificatu biserica?” — cã ei au edificatu acẽsta biserica dimpreuna cu Panaiotu H. Nica, pre banii adunati prin colecte dela sine si dela alti binefacetori. Facia cu acẽst'a companistii sustieneau, cã Panaiot H. Nica a colectatu numitii bani pantru compania grecesca. Intrebatu fiindu apoi insusi Panaiot H. Nica, a datu urmãtõria fasiune: „Eu am predatu 600 de piastri cetatianulu Gyoka Eustatie, pe langa insarcinarea, ca cu acesti bani să-si ajute edificarea unei biserice pentru toti cetatiani de legea gr. orientale,” mai adaugendu si aceea, cã densulu remane si acum pre langa acẽst'a cu tôte cã companistii lu-bãtjocurescu si i dieu: „sã fi fostu afurisitu cu bani-ti cu totu! de õra-ce cu aceia ai

ajutat u edificarea unei biserice spre daun'a nostra!” Mai departe a fasionatu preotulu romanu din Brasiovulu-vechiu, cã elu 4 ani de dile a tienutu servitiulu divinu in limb'a romana, in capel'a companiei.

Caracteristice sunt inãsa in operatulu acestei comisiuni fasiunile fundatoriloru, relative la tienut'a Companistiloru facia de eschiderea limbei romane din biserica; ele suna: „Sed insuper etiam frustra compagnienses in se torquent, ut ex Ecclesia Civili Coronensi, lingua valachica sacrum celebrare pro hujatibus Valachicis Incolis quo quomodo praepediant, praeter enim quod Coronae Graecia non est, in super adhuc hujates Valachi, quorum potior pars graecam linguam non intelligunt, quin capiosi etiam milites, imo graecorum etiam hujatum proles et consortes, qua Transilvania, pariter linguam graecam ignorant, quomodo itaque sine Valachico sacerdote confessionem et sacramenta ecclesiastica partici parent.” —

(Va urmã.)

